

יום ב', ט"ז בסיון תשס"ט (08 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **ט"ז בסיון**, לפני 34 שנה בשנת תשל"ה (5.6.1975 למניינם), **תעלת סואץ נפתחה מחדש** לשייט, אחרי שהיתה חסומה 8 שנים (מאז מלחמת ששת הימים).

תעלת סואץ

תעלת סואץ היא תעלת מים מלאכותית העוברת במצרים, בין היבשות אפריקה ואסיה ומשמשת למעבר אוניות. חשיבותה הגדולה של התעלה היא מתן האפשרות לספינות הנעות בין אסיה לאירופה להימנע מלהקיף את אפריקה, ובכך לקצר משמעותית את הדרך הימית בין אירופה לאסיה המזרחית ולאפריקה המזרחית ולחסוך מעבר באוקיינוס האטלנטי הסוער.

כבר בעולם העתיק הבינו שליטי מצרים שחפירת תעלה בין הים התיכון לים סוף היא חיונית. ישנה סברה האומרת, כי תעלת סואץ של ימינו, המחברת את ים סוף עם הים התיכון, נחפרה עוד במאה השביעית לפנה"ס, בהוראתו של אחד מפרעוני מצרים. נסיון נוסף לחפור תעלה נעשה כנראה על ידי טריאנוס, קיסר רומי ששלט במצרים במאה השנייה לספירה. אם צלחו נסיונות אלה, צלחו רק בחלקם. בכל מקרה, אתר הנסיונות כנראה נחרב סופית על ידי שליט מוסלמי כלשהו בשנת 767 לספירה.

כריית התעלה החלה ב-25 באפריל 1859 (שביעי של פסח באותה שנה, בו אנו קוראים בתורה על קריעת ים סוף...!) ונמשכה 10 שנים עד 1869. הבנייה נוהלה על ידי חברה צרפתית עבור ממשלות מצרים וצרפת. על בניית התעלה פיקחה חברה צרפתית שהעסיקה על פי הערכות שונות בין 60 אלף למיליון וחצי פועלים מצרים. ההערכה היא שכ-125,000 מהם מתו תוך כדי העבודות, בעיקר מכולרה. החיבור המימי בין שני הימים נוצר ב-15 באוגוסט 1869 (יום ראשון, ח' באלול).

התעלה נחנכה בטקס חגיגי בהשתתפות כ-6000 איש, ובהם קיסרים ונציגים של בתי מלוכה אחרים באירופה ונציגים רמי מעלה מכל העולם ב-16 בנובמבר 1869 (י"ב בכסלו), ונפתחה רשמית לשייט ב-17 בנובמבר במשט חגיגי בן שלושה ימים מפורט סעיד לסואץ. בראש המשט שכלל 68 כלי שיט מכל העולם עמדה ה"אגל" (Aigle, 'נשר' בצרפתית), ועל סיפונה הקיסרית יוז'ני, אישתו של נפוליון השלישי.

[דעה מקובלת היא שאיסמעיל פשה, הידוע גם בשם איסמעיל המצרי, הזמין אצל המלחין האיטלקי הידוע ג'וזפה ורדי, מגדולי מחברי האופרות האיטלקים הלחנת אופרה לכבוד האירוע המיוחד. אך מתברר שבניגוד לאמונה המקובלת, הזמין הפאשא אצל ורדי את האופרה לא לכבוד פתיחת תעלת סואץ שנפתחה כבר ב-1869 אלא לרגל פתיחתו של התיאטרון האיטלקי במצרים. האופרה הוצגה רק שנתיים מאוחר יותר לפתיחת תעלת סואץ, ב-1871. **ויש אומרים** שכן הוזמנה לאירוע חנוכת תעלת סואץ, אבל ורדי לא עמד בלוח הזמנים, ולכן הצגת הבכורה נערכה רק שנתיים מאוחר יותר. **אאידה** הוצגה לראשונה בבית האופרה החדיבי בקהיר בשנת 1871. הקטע של מארש הניצחון הוא אחד המוכרים במוזיקה הקלאסית בכלל ובאופרה בפרט.]

"כַּאֲשֶׁר שָׁמְעֵנוּ כִּן רָאִינוּ-- בְּעִיר-ה' צָב-אוֹת בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ אֱלֹקִים יְכוֹנֵה עַד-עוֹלָם סֵלָה."

מתוך פרק התהלים [תהלים מ"ח 9] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ב', ט"ז בסיון תשס"ט (08 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

התעלה השפיעה רבות על התפתחותה ועל חיזוק מעמדה הכלכלי והאסטרטגי של מצרים ושל ארצות אחרות באזור, בעיקר משום שקיצרה את הדרך הימית בין אירופה לאסיה המזרחית ולאפריקה המזרחית....

בעקבות מלחמת ששת הימים (1967) נסגרה התעלה למעבר אוניות. בסיום המלחמה התעלה היוותה את קו הגבול בין ישראל למצרים, והוקמו מעוזים ישראלים בצידה המזרחי של התעלה. בתחילת מלחמת יום הכיפורים חצה הצבא המצרי את התעלה, ובעקבות זאת התנהלו קרבות קשים בין צה"ל לצבא המצרי, משני עברי התעלה. במהלך מלחמת יום כיפור המוצב היחיד ששרד בתעלה הוא מוצב בודפשט תחת פיקודו של מוטי אשכנזי. תעלת סואץ נפתחה מחדש למעבר אוניות (כולל אוניות ישראליות) רק ב-1975, לאחר שכוחות שמירת השלום של האו"ם הוצבו בחצי האי סיני ב-1974.

השיט בתעלה מתבצע בשיירות ואורך בין 11 ל-16 שעות, כשביום אחד עוברות בה כ-80 אוניות: שתי שיירות מדרום לצפון, ושיירה אחת בכיוון ההפוך. השיירות חולפות זו על פני זו באגם המר הגדול ובסמוך לעיר קנטרה. מדי שנה עוברות בתעלה כ-20,000 ספינות בנפח מטען של כ-400 מיליון טונות, המהווים כ-10% מתנועת הספינות בעולם. התעלה מאפשרת מעבר ספינות בהדחק של עד 150,000 טון, עם שוקע גוף של עד 16 מטר. קיימות תוכניות להעמיק את התעלה כדי לאפשר מעבר אוניות אף בשוקע של 22 מטר עד לשנת 2010, דבר שיאפשר מעבר של מיכליות ענק בתעלה.

ביולוגיים ימים הביעו חשש שבעקבות העמקת התעלה יעברו מינים נוספים של בעלי חיים ימיים מים סוף לים התיכון, ויגרמו להכחדה של מינים קיימים. כבר היום ידוע על מינים רבים של בעלי חיים שהיגרו צפונה דרך התעלה במה שקרוי הגירה לספסית (על שמו של אותו פרדיננד דה לספס שתכנן את התעלה, הוא היה הראשון שהבחין בתופעה והגדיר אותה). תופעת המדוזות המטרדה בחופי ישראל מציינת פן גלוי של ההגירה הזו.

[למאמר המקורי, ללחוץ כאן]

"כְּאֲשֶׁר שָׁמְעֵנוּ כִּן רָאִינוּ-- בְּעִיר-ה' צָב-אוֹת בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ אֱלֹקִים יְכוֹנֵה עַד-עוֹלָם סֵלָה."

מתוך פרק התהלים [תהלים מ"ח 9] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל